

L Ö G

99

29. des.

um breyting á lögum nr. 128/1947, um dýrtíðarráðstafanir.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað orðanna „Á árinu 1948“ í upphafi 2. gr. laganna komi: Á árinu 1949.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 29. desember 1948.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Stefán Jóh. Stefánsson.

L Ö G

100

29. des.

um dýrtíðarráðstafanir vegna atvinnuveganna.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Um ríkisábyrgð á útflutningsvörum o. fl.

1. gr.

Ríkisstjórnin ábyrgist f. h. ríkissjóðs þær ráðstafanir, sem taldar eru í 2.—4. gr., í þeim tilgangi að tryggja bátaútveginum á árinu 1949 65 auro verð fyrir hvert kg af nýjum fiski, miðað við þorsk og ýsu, slægðum með haus.

2. gr.

Ríkissjóður ábyrgist hraðfrystihúsum það, sem á kann að vanta, að söluverð á þorskflökum nái kr. 1.33 hvert enskt pund fob. og samsvarandi verði á öðrum fisktegundum. Ákveða má með reglugerð, að greiða megi úr dýrtíðarsjóði hluta af geymslukostnaði hraðfrysts vetrarvertíðarfisks, sem fluttur er út eftir 1. ágúst, og tilsvaramandi geymslukostnað vegna fisks, sem veiddur er á öðrum tíma.

Ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt 1. mgr. skal einungis taka til fisks, er seldur verður til landa, er ríkisstjórnin ákveður með hliðsjón af markaðshorfum á hverjum tíma.

3. gr.

Ríkissjóður ábyrgist saltfiskútflýgjendum það, sem á kann að vanta, að söluverð verði kr. 2.25 fyrir kg fob., miðað við fullsaltaðan stórfisk (þorsk) 1. flokks, og skal verð annarra flokka og fisktegunda vera samsvarandi. Sambærilegt verð

100 skal ábyrgzt fyrir hertan fisk útfluttan. Ákveða skal með reglugerð, að greiða megi 29. des. úr dýrtíðarsjóði rýrnun á saltfiski, er stafar af langri geymslu, enda eigi útflytjandi ekki sök á drættinum. Geymsla saltfisks er að öðru leyti á ábyrgð útflytjanda.

4. gr.

Til þess að tryggja 65 aura verð á nýjum fiski og sölu aflans er ríkisstjórninni heimilt að ábyrgjast útflutningsverð á fiski, sem verkaður er á annan hátt en talið er í 2. og 3. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að skipa fyrir um verkun á fiski, eftir því sem markaðshorfur segja til.

5. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að verja allt að 5 milljónum króna til þess að lækka kostnað við framleiðslu sjávarafurða.

6. gr.

Ríkisstjórnin ábyrgist kjötframleiðendum verðlagsárið frá 31. ágúst 1948 til 1. sept. 1949 það, sem á kann að vanta, að þeir fái fyrir útflutt kjöt, sem til hefur fallið á því tímabili, það verð, sem lagt er til grundvallar í verðlagningu landbúnaðarvara það verðlagsár, sbr. lög nr. 94/1947.

7. gr.

Við samninga um sölu íslenskra afurða erlendis skal þess gætt, að sem bezt heildarverð fáiast fyrir þær, og er ríkisstjórninni heimilt að binda sölu einstakra vörutegunda nauðsynlegum skilyrðum, til þess að því verði náð.

Nú seljast afurðir, sem ábyrgð er tekin á, hærra verði en ábyrgðarverði, og rennur þá sá hluti andvirðis, sem umfram er, í dýrtíðarsjóð, unz ríkissjóður er skaðlaus orðinn af ábyrgð á fiskafurðum samkvæmt þessum lögum.

8. gr.

Auglýsa skal, svo fljótt sem unnt er, lágmarksverð á nýjum fiski, sem miðast við 65 aura verð, sbr. 1. gr., og skal verð annarra fisktegunda vera samsvarandi. Leita skal tillagna Landssambands íslenskra útvegsmanna um verðlagninguna.

9. gr.

Ríkisstjórnin getur með reglugerð sett nánari fyrirmæli um allt, er lýtur að framkvæmd þessa kafla laganna, þar á meðal um sönnunargögn fyrir því, að hlutar-sjómönnum og útgerðarmönnum, er selja fisk sinn öðrum, hafi verið greitt það lágmarksverð, sem ákveðið er samkvæmt 1. gr., enda er greiðsla þess fiskverðs skilyrði fyrir öllum ráðstöfunum ríkisstjórnarinnar og ábyrgðum samkvæmt lögum þessum.

Ríkisstjórnin getur krafizt þess, að útvegsmenn, eigendur hraðfrystihúsa og þeir, er saltfisk verka, láta henni í té rekstrarreikninga um starfsemi sína.

10. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða verð á beitu. Getur hún bundið niðurfærslu á verði á beitu því skilyrði, að útvegsmenn geri þær ráðstafanir, er ríkisstjórnin telur heppilegar til að spara útgjöld við beitu.

Nú gerir meiri hluti útvegsmanna í tiltekinni verstöð á fundi, er allir útvegsmenn þar hafa verið boðaðir til, samþykkt um notkun beitu og sparnað á henni, og bindur þá slík samþykkt alla útgerðarmenn í verstöðinni, er ráðherra hefur staðfest hana.

Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða hámarksleigu fyrir verbúðir.

Brot gegn ákvæðum þessarar greinar og samþykktum, settum samkvæmt henni, varða allt að 50000 króna sekt til ríkissjóðs. **100**

29. des.

11. gr.

Ríkisstjórnin lætur nú þegar endurskoða reglur um verðlag á viðgerðum á skipum, vélum, veiðarfærum og öðrum útgerðarvörum. Ráðherra skipar tvo fulltrúa með þekkingu á útvegsmálum og skipaviðgerðum, að fengnum tillögum frá Landsambandi íslenzkra útvegsmanna og Fiskifélagi Íslands, til aðstoðar verðlagsyfirvöldunum við verðlagsákvörðunina.

12. gr.

Meðan ríkisábyrgð vegna bátaútvegsins samkvæmt 1.—4. gr. er í gildi, mega vextir af rekstrarlánnum útgerðarinnar og þeirra fyrirtækja, sem vinna úr sjávarafurðum til útflutnings, ekki vera hærri en 4%, enda fari lánin ekki yfir 85% af ábyrgðarverðinu.

II. KAFLI

Um aðstoð til útvegsmanna, er síldveiðar stunduðu á tímabilinu 1945 til 1948.

13. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að kveða svo á, að útgerðarmönnum og útgerðarfyrirtækjum, er síldveiðar stunduðu á tímabilinu 1945 til 1948, verði veitt að nokkru eða öllu:

1. Uppgjöf á innleystum sjóveðskröfum og öðrum lögveðskröfum samkvæmt 1. mgr. 2. gr. laga nr. 85 15. des. 1948.
2. Uppgjöf á lánnum samkvæmt 2. mgr. 2. gr. sömu laga, og
3. Uppgjöf á lánnum, sem þeim voru veitt úr ríkissjóði vegna aflabrests á sumar-síldveiðum 1945 og 1947.

14. gr.

Skilyrði fyrir uppgjöf krafna og skulda samkvæmt 13. gr. eru þessi:

1. Að útgerðarmaður sæki um aðstoð og sé að dómi skilanefndar, sem getur í 2. gr. laga nr. 85 15. des. 1948, vel hæfur til að reka útgerð.
2. Að útgerðarmaður hafi látið skilanefnd í té fullkomna greinargerð. undirritaða að viðlögðum drengskap, um fjárhag sinn og maka síns, svo og veiti henni færi á að láta kunnáttumenn meta eignir sínar.
3. Að skilanefnd telji útgerðarmanni ekki kleift að standa við skuldbindingar sínar eða reka útgerð á heilbrigðum grundvelli án aðstoðar.
4. Að útgerðarmaður nái viðunandi samningum við lánardrottna sína, að dómi skilanefndar, á öðrum skuldum sínum, til þess að útgerð hans verði rekin framvegis á fjárhagslega tryggum grundvelli.

15. gr.

Frá því skuldunautur hefur óskað aðstoðar skilanefndar og þangað til skilanefnd hefur afgreitt mál hans, má hann ekki selja eignir sínar umfræm venjulega afu.ðasölu og ekki veðsetja þær, nema fyrir nauðsynlegum rekstrarlánnum, og yfirleitt ekki gera neinar þær ráðstafanir, er veruleg áhrif geti haft á efnahag hans. Ef í ljós kemur eftir að skilanefnd hefur staðfest samning hans við lánardrottna, að útgerðarmaður hafi brotið ákæði greinar þessarar, er skilanefnd heimilt að neita honum um aðstoð samkvæmt 13. gr.

100

29. des.

16. gr.

Jafnskjótt sem skilanefnd hefur tekið við aðstoðarbeiðni, skal það tilkynnt skiptaráðanda, og er þá hvers konar aðför vegna skulda útgerðarmanns óheimil á hendur honum og ábyrgðarmönnum hans, þangað til skilanefnd hefur afgreitt mál hans. Eigi verður heldur bú hans tekið til gjaldþrotaskipta þennan tíma. Nú takast eigi samningar, og bú útgerðarmanns er tekið til gjaldþrotaskipta, áður en sex mánuðir eru liðnir frá því er skilanefnd afgreiddi mál hans, og við skiptin kemur í ljós, að hann hefur brotið gegn ákvæðum 15. gr., og má þá með málssókn rifta þeim samningum og greiðslum, er ólöglega hafa farið fram, samkvæmt reglum gjaldþrotaskiptalaga, enda sé málssókn hafin innan sex vikna frá því er búskipti byrja. Tímabilið frá því er skilanefnd hefur tekið við aðstoðarbeiðni og þangað til hún afgreiðir mál hans, telst ekki með fyrningartíma skuldar, vixilréttar né einna réttargerða.

17. gr.

Ráðherra ákveður, hvenær skuldaskilum samkvæmt lögum þessum skuli lokið.

18. gr.

Ríkisstjórnin getur samkv. tillögum skilanefndar sett reglugerð um skuldaskil útvegsmanna, er síldveiðar stunduðu á tímabilinu 1945 til 1948, er taki til þeirra útvegsmanna, sem ekki komast að samkomulagi við lánardrottna sína, shr. 14. gr., og slíkra skuldaskila óska.

Skal í reglugerðinni kveðið á um:

1. Innköllun skuldheimtumanna og ábyrgðarmanna, að viðlögðum kröfumissi, ef kröfum er ekki lýst innan tiltekins frests.
2. Vald skilanefndar til að semja frumvarp til skuldaskila.
3. Heimild lánardrottna þeirra, er ráða yfir meiri hluta af skuldakröfunum og sækja fund, er skilanefnd boðar til, til þess að samþykkja frumvarp til skuldaskila, þannig að aðrir lánardrottnar séu við það bundnir, og að skuldunautur sé leystur undan að greiða þann hundradshluta hvernar samningskröfu, sem undan er skilin í samningnum, bæði gagnvart lánardrottnum sjálfum, ábyrgðarmönnum og öðrum, er annars hefðu átt endurgjaldskröfu á hendur honum fyrir greiðslu skuldarinnar.
4. Að samningar haggi eigi heimild lánardrottins til að ganga að tryggingu eða ábyrgð, sem þriðji maður hefur sett fyrir kröfum á hendur skuldunaut.
5. Að samningur hafi engin áhrif á þær kröfur, sem hér greinir:
  - a. Skuldir tryggðar með veði, þó því aðeins, að skuldarupphæð nemi eigi meiru en verðmæti veðsins að dómi skilanefndar eða sérstakra tveggja matsmanna, tilnefndra af skilanefnd. Ef skuld er hærri en verðmæti veðsins samkvæmt mati þessu, ná samningar til þess hluta skuldarinnar, sem fer fram úr verði veðsins, enda óski veðhafi ekki eftir kaupum á hinni veðsettu eign fyrir að minnsta kosti 15% hærra verð en matsverð.
  - b. Forgangskröfur samkv. 8. kap. 83. gr. skiptalaganna, að svo miklu leyti sem eigur skuldunauts teljast hrökkva fyrir þeim.
6. Nánari ákvæði um allt, er lýtur að framkvæmd skuldaskilanna.

III. KAFLI

Um dýrtíðarsjóð.

19. gr.

Stofna skal sérstakan sjóð, er nefnist dýrtíðarsjóður ríkisins. Skal honum varið til þess að standa straum af greiðslum vegna ábyrgðar ríkisins á verði útfluttrar vöru, svo og greiðslum til lækkunar á vöruverði og framleiðslukostnaði innanlands.

20. gr.

Dýrtíðarsjóði skal afla tekna á þann hátt, sem segir í 21.—32. gr.

100

29. des.

21. gr.

Af tollverði allrar innfluttrar vöru, að viðbættum aðflutningsgjöldum og áætl- aðri álagningu 10% — tíu af hundraði —, skal greiða 6% söluskatt. Heildsala er undanþegin söluskatti samkv. 22. gr. Umboðssala er einnig undanþegin söluskatti samkv. 22. gr., og tekur sú undanþága aðeins til venjubundinna umboðslauna, en ekki til neinnar þóknunar, sem telja má, að komi í stað venjulegrar álagningar, svo sem þóknunar fyrir umsjón með vinnu.

Skatt þennan skulu innheimtumenn ríkissjóðs (sýslumenn, bæjarfógetar og lögreglustjórar, í Reykjavík tollstjóri) innheimta um leið og varan er tollafgreidd, og nýtur skatturinn sömu lögverndar og aðflutningsgjöld.

22. gr.

Af sölu skattskyldra atvinnufyrirtækja skal greiða söluskatt sem hér segir:

- a. Af smásölu 2%.
- b. Af annarri sölu 3%.

Skattskyldan tekur jafnt yfir sölu á vörum sem vinnu og þjónustu, hverju nafni sem nefnist. Skatturinn miðast við heildarandvirði vöru, án frádráttar nokkurs kostnaðar og án tillits til þess, í hverju greiðsla er fólgin, og þótt um sé að ræða skipti gegn vöru eða þjónustu. Þá skal og meðtalinn sá hluti veltu, er stafar af einkanotum atvinnurekanda.

23. gr.

A. Eftirtaldir vörur eru undanþegnar söluskatti:

Mjólk og mjólkurafurðir, garðávextir, kjöt, fiskur, egg og óunnið slátur, svo og fiskumbúðir, veiðarfæri, önnur en sporttæki, kol, salt, hráolía, brennslu- olía, smurningsolía, flugvélabenzín, tilbúinn áburður, dagblöð og vikublöð.

B. Eftirtalin sala er undanþegin söluskatti samkvæmt 22. gr.:

1. Sala fasteigna, skipa, einkaleyfa, verðbréfa og krafna.
2. Andvirði vöru, sem seld er úr landi, útskipunargjald af henni og flutnings- gjald.
3. Viðgerð á skipum.
4. Húsaleiga.
5. Iðgjaldatekjur váttryggingarféлага.
6. Sala þeirra, sem ekki eru bókhaldsskyldir samkvæmt lögum nr. 62/1938, ef söluskattskyld velta þeirra yfir árið ekki nemur ekki yfir kr. 30 000.00.

Nú leikur vafi á því, hvort einhver njóti undanþágu samkvæmt þess- um lið, vegna þess að fyrir fram verður ekki vitað, hvort söluskyld velta muni nema ofangreindu lágmarki, og skal þá aðili leita úrskurðar skatta- nefndar eða skattstjóra um, hvort söluskatti skuli bætt við verð vörunnar. Hafi söluskatti verið sleppt með leyfi skattanefndar, fellur leyfið jafnskjótt niður, ef í ljós kemur, að veltan muni ná skattskyldu lágmarki.

Vanræki einhver að leggja söluskatt á vöru án leyfis skattanefndar, verður veltan eigi að síður öll skattskyld, ef hún fer yfir skattskyld lágmark, nema sérstakar málsbætur séu.

Nú hefur söluskattur verið innheimtur í söluverði vöru eftir fyrirmælum skatta- nefndar eða án þeirra, en ársvelta eigi náð skattskyldu lágmarki, og skal þá aðili greiða söluskatt fyrir þann hluta árs eða þann hluta vörusölu, þar sem reiknað hefur verið með skattinum.

24. gr.

Fyrirtæki þau, sem skattskyld eru samkvæmt 22. gr. laga þessara, skulu innan tveggja vikna frá 30. júní 1949 senda skattstjóra eða skattanefnd skýrslu um sölu

100 sína á fyrra missiri ársins og innan tveggja vikna frá 30. september og 30. desember
29. des. 1949 um sölu á hvoru þriggja mánaða tímabilinu. Þessir aðilar ákveða síðan sölu-
skatt fyrra misserisins og tilkynna hann skattgreiðanda fyrir lok júlímánaðar 1949,
síðara misserisins fyrir lok októbermánaðar 1949 og janúarmánaðar 1950. Skattur af
sölu fyrra misserisins skal síðan greiddur til innheimtumanna ríkissjóðs 1. ágúst
1949, en hins síðara 1. nóvember 1949 og 1. febrúar 1950. Ef skatturinn hefur eigi
verið greiddur innan eins mánaðar frá gjalddaga, reiknast af honum dráttarvextir,
 $\frac{1}{2}\%$ á mánuði, og telst hver byrjaður mánuður sem heill.

Þeir, sem ekki vilja sætta sig við ákvörðun söluskatts, sem á þá hefur verið
lagður, geta kært álagninguna til skattstjóra eða skattanefndar innan 10. næsta
mánaðar, eftir að skatturinn var lagður á. Skattanefnd eða skattstjóri skulu kveða
upp úrskurð um kærana og tilkynna úrskurðinn í ábyrgðarbréfi fyrir 20. sama mán-
aðar. Úrskurðum skattstjóra og skattanefnda má áfrýja til yfirskattanefnda og síð-
an til ríkisskattanefndar, sem kveður upp fullnaðarúrskurð. Kærufrestir til þessara
nefnda eru 30 dagar og úrskurðarfrestir þeirra eru jafnlangir.

Áfrýjun skattaálagningar frestar ekki eindaga skattsins, en ef skattur er lækk-
aður eftir úrskurði, skal þegar endurgreiða það, sem lækkuninni nemur.

25. gr.

Skattstjórum og skattanefndum er heimilt að krefjast af gjaldendum hverra
þeirra gagna, sem telja má nauðsynleg til skýringar á framtalinu. Gefi gjaldandi
ekki skýrslu um sölu sína og viðskipti á tilskyldum tíma eða telji skattstjóri eða
skattanefnd framtali ábótavant, skal þeim heimilt að áætla sölu gjaldandans og
ákveða gjaldið eftir því.

Skattstjóri og skattanefndir skulu hafa aðgang að þeim gögnum opinberra
skrifstofa, sem fjármálaráðuneytið telur nauðsynleg til endurskoðunar framtala og
ákvörðunar skattsins.

26. gr.

Verð vöru og þjónustu má hækka sem söluskatti nemur, en óheimilt er að
hækka álagningu verzlana eða fyrirtækja vegna hans.

27. gr.

Fjármálaráðuneytinu er heimilt að ákveða með reglugerð, að vissir flokkar
gjaldenda og vissar vörutegundir og þjónusta, auk þess, sem áður er nefnt, skuli
undanþegið söluskatti, ef álagning skattsins og innheimta hans er talin sérstöðum
erfiðleikum bundin. Einnig er ráðuneytinu heimilt að ákveða, að ríkisstofnanir eða
aðrir skattfrjálsir aðilar, sem selja sams konar vörur eða þjónustu sem þá, er um
ræðir í 22. gr., skuli greiða söluskatt samkvæmt lögum þessum.

Loks má ráðuneytið með reglugerð ákveða, að á síðasta gjalddaganum samkvæmt
24. gr., megi innheimta allan söluskatt ársins, ef um snávægilegan rekstur er að ræða.

28. gr.

Um viðurlög fyrir brot gegn þessum kafla laganna fer samkvæmt lögum um
tekjuskatt og eignarskatt, nr. 9/1935, og lögum nr. 70/1947, um verðlagseftirlit o. fl.

29. gr.

Af tolltekjum þeim, sem ráðgerðar verða í fjárlögum ársins 1949, skulu 22 millj-
ónir króna renna í dýrtíðarsjóð.

30. gr.

Viðbótargjöld fyrir innflutningsleyfi skal greiða:

- a) af innflutningsleyfi fyrir kvikmyndum 100% af leyfisfjárhæð.
- b) af gjaldeyrisleyfum til utanferða, öðrum en leyfum til námsmanna og sjúklinga,
75% af leyfisfjárhæð;

- c) af innflutningsleyfum fyrir fólksbílum 50% og af jeppa- og vörubifreiðum 25% af leyfisfjárhæð; leyfisgjaldið miðist við tollmat bifreiðanna að frádregnu flutningsgjaldi og váttryggingariðgjaldi, ef leyfisfjárhæð er ekki tiltekin; 100
29. des.
- d) af innflutningsleyfum fyrir bifreiðavarahlutum og bifreiðavélum 50% af leyfisfjárhæð;
- e) af innflutningsleyfum fyrir hjólbörðum og slöngum 25% af leyfisfjárhæð;
- f) af innflutningsleyfum fyrir rafmagnstækjum til heimilisnota, öðrum en eldavélum og þvottavélum, 100% af leyfisfjárhæð, en af leyfum fyrir þvottavélum 50%.
- Gjöld þessi skal viðskiptanefnd innheimta við afhendingu leyfanna.

31. gr.

Greiða skal gjald, 20% af matsverði bifreiða, sem ganga kaupum og sölum inn-
anlands.

Ákveða skal með reglugerð, hvernig meta skuli verð bifreiðanna.

Gjaldið skal lögreglustjóri innheimta um leið og bifreiðin er skrásett á nafn
hins nýja eiganda, enda skal vera lögveð í bifreiðinni.

32. gr.

Leyfisgjöld samkvæmt 14. gr. laga nr. 70 1947, um fjárhagsráð, innflutnings-
verzlun og verðlagseftirlit, skal innheimta á árinu 1949 með 100% álagi og minnsta
gjald vera 2 kr. Tekjur þær af gjöldum þessum, er meiru kunna að nema en kostnaði
af fjárhagsráði og framkvæmd nefndra laga, renna í dýrtíðarsjóð.

33. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1949.

Gjört í Reykjavík, 29. desember 1948.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Stefán Jóh. Stefánsson.

L Ö G

um breyting á lögum nr. 84 6. júlí 1932, um bifreiðaskatt o. fl.

101

29. des.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallið á lög þessi og ég staðfest þau með sam-
þykki mínu:

1. gr.

Auk þess innflutningsgjalds af benzíni, sem innheimta skal samkvæmt fyrirmæl-
um a-liðar 1. gr. laga nr. 84 6. júlí 1932, 4 aura af hverjum lítra, skal innheimta 5 aura
innflutningsgjald af hverjum lítra á árinu 1949. Ákvæði nefndra laga nr. 84 1932
gilda um innheimtu og endurgreiðslu þessa viðbótarinnflutningsgjalds.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 29. desember 1948.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Jóhann P. Jósefsson.